

LIITE 2: KIRJASTOJEN KANSALLINEN METATIETOVARANTO

Uuden kirjastojärjestelmän vaatimusmäärittely ja projektisuunnitelma

Kansallinen metatietovaranto on keskitetty tietovaranto, joka on kirjastojärjestelmäkokonaisuuden ydin. Kansallinen metatietovaranto tarjoaa kirjastojen metatiedon tuotannolle uuden työskentely- ja toimintaympäristön ja tehostaa kuvailuprosessia kirjastoissa merkittävästi. Metatietojen yhteiskäytön myötä muiden kirjastojen tekemän työn täysipainoinen hyödyntäminen helpottuu ja erilliset kuvailutarpeet vähenevät.

Tietovarannon sisältämää metatietoa voidaan esittää asiakkaille eri asiakasliittymissä. Kirjastojen metatiedon säilytystä hallitaan keskitetysti Kansalliskirjastossa, jolloin palvelinratkaisut ja hyvä tietoturva tuovat toimintaan kustannussäästöjä ja tehokkuutta.

Metatietovaranto –hankekokonaisuus esitellään seuraavassa kuvassa:

Kuva 3: Kansallinen metatietovaranto -hankekokonaisuus ml. tärkeimmät liittyvät hankkeet (vihreällä)

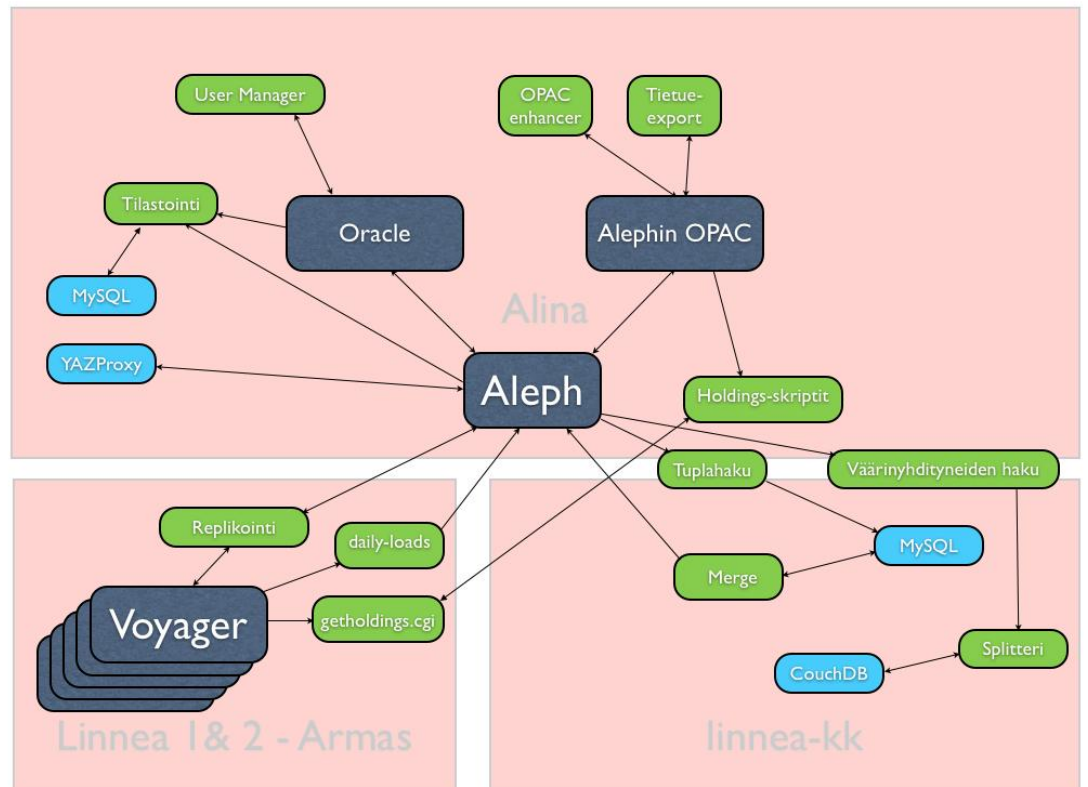
Ammattikorkeakoulukirjastojen mukaantulo metatietovarantoon alkoi kevään 2012 aikana. Käytännössä ammattikorkeakoulut tullaan ottamaan mukaan metatietovarantoon yksi kerrallaan ja työ tehdään käyttöönottoprojekteina.

Yleisten kirjastojen mukaantulo metatietovarantoon alkaa pilottiprojekteina. Ensimmäisiä pilottikirjastoja ovat Kokkolan kaupunginkirjasto- maakunta-kirjasto ja Tampereen kaupunginkirjasto - Pirkanmaan maakuntakirjasto.

Erikoiskirjastojen mukaantulon, julkaisuarkistojen integroinnin sekä sosiaalisen metadatan vaiheistaminen ja aikatauluttaminen on vielä kesken ja odottaa hankkeen ohjausjärjestelmän käyntiin saattamista.

Metatietovaranto pohjautuu Linnea2-konsortion aiempaan yhteistietokantaan Lindaan. Amk-kirjastot ja yleiset kirjastot ovat saaneet keskitetyn rahoituksen Metatietovarantoon liittymisen kustannuksiin.

Tällä hetkellä varsinaisena järjestelmänä käytetään Ex Libriksen Aleph-ohjelmistoa. Aleph-ohjelmiston puutteiden vuoksi sen ympärille on kuitenkin jouduttu Kansalliskirjastossa rakentamaan useita erillisiä pieniä ohjelmistoja sen toimintaa tukemaan seuraavan kuvan mukaisesti:

Kuva 4: Aleph-ohjelmiston tekninen ympäristö

Kuvassa tummat laatikot ovat Ex Libriksen toimittamia ohjelmistoja, siniset Kansalliskirjaston asentamia ja ylläpitämiä avoimen lähdekoodin ohjelmistoja ja vihreät Kansalliskirjastossa toteutettuja ohjelmistoja.

Sekä metatietovaranto- että asiakasliittymä-hankkeita on erityisesti monimutkaistanut kirjastojen käyttämien kirjastojärjestelmien moninaisuus ja se, että ne pääsääntöisesti perustuvat suljetun lähdekoodin ohjelmistoihin ja pienetkin muutokset niihin joudutaan neuvottelemaan erikseen ohjelmistotoimittajien kanssa.